

Giáo dục đạo đức cho sinh viên Việt Nam theo tư tưởng và tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh

● NGUYỄN THỊ THÚY*

● **Tóm tắt:** *Giáo dục đạo đức cho sinh viên dưới ánh sáng tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh có vai trò đặc biệt quan trọng trong sự hình thành và phát triển nhân cách sinh viên Việt Nam hiện nay, góp phần thực hiện thành công sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Trong bài viết này, tác giả phân tích, làm rõ nội dung giáo dục đạo đức cho sinh viên dưới ánh sáng tư tưởng và tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh ở một số phẩm chất đạo đức gắn liền, phù hợp với điều kiện, hoàn cảnh của sinh viên và tình hình đất nước, quốc tế hiện nay.*

Trong bất cứ giai đoạn lịch sử nào, thanh niên (trong đó có sinh viên) là lực lượng xã hội to lớn, người chủ tương lai của nước nhà và là một trong những nhân tố quan trọng quyết định vận mệnh tương lai của đất nước. Trong quá trình lãnh đạo cách mạng, Chủ tịch Hồ Chí Minh và Đảng ta thường xuyên quan tâm, chăm lo đến công tác giáo dục, rèn luyện thế hệ trẻ nói chung và sinh viên nói riêng trở thành những người vừa “hồng” vừa “chuyên”, để họ có thể gánh vác được những nhiệm vụ nặng nề và vẻ vang của dân tộc. Chính những tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục đạo đức cùng tấm gương đạo đức của Người sẽ là cơ sở thế giới quan, phương pháp luận, là kim chỉ nam cho chúng ta từng bước nâng cao hiệu quả giáo dục đạo đức, xây dựng nhân cách sinh viên, phục vụ đắc lực cho sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Ở đây, chúng tôi chỉ xin nêu một số nội dung giáo dục đạo đức cơ bản trong sự hình thành và phát triển nhân cách sinh viên Việt Nam hiện nay.

Thứ nhất, giáo dục phẩm chất “Trung” và “Hiếu”

Theo Hồ Chí Minh “Trung” là trung với nước, trung thành với lợi ích của quốc gia, dân tộc, với sự nghiệp đấu tranh cách mạng của Đảng, với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa; “Hiếu” là hiếu với dân, hiếu với dân không phải chỉ là hiếu với cha mẹ mình như người xưa vẫn nói, mà là hiếu với nhân dân, với toàn dân tộc, vì “nước lấy dân làm gốc”, dân là “gốc” của nước. Trung với nước, hiếu với dân theo tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh được thể hiện trong mọi công việc cách mạng của Đảng, trong từng suy nghĩ, việc làm cụ thể của mỗi cán bộ, đảng viên và mỗi người dân.

Trong giai đoạn trước đây, khi đất nước có chiến tranh thì “trung với nước” là sẵn sàng lên đường chiến đấu để giành lại nền độc lập cho đất nước, thì hiện nay, “trung với nước” được nhấn mạnh là phải có ý chí sắt đá để giữ vững được nền độc lập của dân tộc, chủ quyền quốc gia và toàn vẹn lãnh thổ. “Trung với nước” là trung thành tuyệt đối với Đảng, với con đường đi lên chủ nghĩa

ThS, Đại học Tài chính - Quản trị kinh doanh

xã hội mà Đảng, Bác Hồ và nhân dân ta đã lựa chọn; trung thành với sự nghiệp đổi mới, không cam chịu đói nghèo, lạc hậu, có hoài bão lớn; trung thành với nhân dân, với sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước; bảo vệ an ninh, chính trị, trật tự an toàn xã hội; giữ gìn và phát huy những giá trị văn hóa đạo đức tốt đẹp của dân tộc, kiên quyết, dũng cảm đấu tranh chống những biểu hiện dao động xa rời mục tiêu, lý tưởng, đường lối của Đảng.

Tinh thần “Hiếu với dân” như Hồ Chí Minh đã dạy cho đến nay không những cần thiết trong công tác giáo dục đạo đức sinh viên mà còn cần phải thực hiện với tinh thần triệt để hơn nữa. Bởi, bản thân chữ “hiếu” trong phạm vi gia đình, xã hội đã và đang bị phai nhạt, bị vi phạm, đặc biệt là tinh thần phục vụ nhân dân, vì lợi ích của nhân dân trong một bộ phận cán bộ, đảng viên có sự giảm sút nghiêm trọng. Do đó, “hiếu với dân” đối với sinh viên hiện nay trước hết phải được thể hiện ở sự hiếu kính và thương yêu đối với cha mẹ, bởi có hiếu thảo với cha mẹ thì sinh viên mới có thể hiếu kính với nhân dân. Muốn tận trung với nước, tận hiếu với dân, sinh viên phải ra sức đấu tranh bảo vệ quyền lợi của nhân dân, phải ham làm những việc ích quốc, lợi dân và “Việc gì có lợi cho dân, ta phải hết sức làm. Việc gì hại cho dân, ta phải hết sức tránh”⁽¹⁾. Người còn khuyên thanh niên: “Không có việc gì khó, Chỉ sợ lòng không bền, Đào núi và lấp biển, Quyết chí ắt làm nên”⁽²⁾. Như vậy, với mỗi người nói chung và với sinh viên nói riêng, hiếu với dân hiện nay là sự cảm thông chia sẻ với những khó khăn, vất vả của nhân dân; là tinh thần nhường cơm sẻ áo, giúp đỡ đồng bào vượt qua mọi khó khăn trong cuộc sống, nhất là ở vùng sâu, vùng xa để phát triển sản xuất, cải thiện đời sống, thực hiện xóa đói, giảm nghèo theo chủ trương của Đảng và Nhà nước. “Hiếu với dân” còn thể hiện ở sự kính trọng, thương yêu, gần gũi với dân để hiểu được những tâm tư, biết được những nguyện vọng chính đáng của nhân dân, từ đó kịp thời giúp đỡ, giải quyết cho dân, phát huy quyền

làm chủ của nhân dân. Đó cũng chính là sự tiếp nối tinh thần tương thân, tương ái tốt đẹp, vốn có của dân tộc Việt Nam.

Thứ hai, giáo dục Cần, Kiệm, Liêm, Chính, Chí công vô tư cho sinh viên

Giáo dục tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh cho sinh viên, cần phải chú trọng đến việc giáo dục những phẩm chất cao quý như: Cần, Kiệm, Liêm, Chính, Chí công vô tư, bởi Người đã nói: “Con người xã hội chủ nghĩa là con người có đạo đức cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư, một lòng một dạ phục vụ nhân dân, phục vụ cách mạng”⁽³⁾.

Theo Người, “Cần” tức là trong mọi công việc phải siêng năng, chăm chỉ, cố gắng, dẻo dai, không lười biếng. Giáo dục phẩm chất “Cần” cho sinh viên hiện nay là giáo dục tinh thần, thái độ siêng học, chăm lao động; việc nên làm, đáng làm, có ích cho nước, cho dân thì có khó mấy cũng phải quyết tâm làm cho kỳ được; hăng hái thi đua trong học tập, trong các phong trào tình nguyện, ra sức học tập nâng cao trình độ chính trị, văn hóa, nắm bắt kịp thời những tiến bộ khoa học công nghệ để đem những kiến thức đó phục vụ sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Cần cù, siêng năng đòi hỏi phải đem lại năng suất và hiệu quả cao, vì thế, sinh viên muốn có kết quả học tập, rèn luyện tốt thì phải có kế hoạch, phương pháp tốt, học đi đôi với hành; học tập, lao động sáng tạo để sau này ra trường phục vụ Tổ quốc, phục vụ nhân dân; chủ động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm trong học tập, lao động, sáng tạo. Đồng thời, cần chống tâm lý ỷ lại, lười học tập, lười lao động, xem khinh lao động, nhất là lao động chân tay trong sinh viên. Chúng ta phải quán triệt tư tưởng của Người “Trong xã hội ta, không có nghề nào thấp kém, chỉ những kẻ lười biếng, ỷ lại mới đáng xấu hổ”⁽⁴⁾. Cần giáo dục cho sinh viên yêu lao động, người sinh viên nhận thức được lao động là bổn phận, trách nhiệm của mỗi người dân đối với Tổ quốc như Chủ tịch Hồ Chí Minh đã dạy: “Lao động là nghĩa vụ thiêng liêng, là nguồn sống, nguồn hạnh phúc của chúng ta”⁽⁵⁾.

Người đã dạy, “Cần” và “Kiệm” luôn phải đi đôi với nhau như hai chân của một con người. “Kiệm” là tiết kiệm của cái, thời gian, vật tư, tiền bạc; không xa xỉ, hoang phí, song tiết kiệm không phải là bủn xỉn mà là chỉ tiêu cho hợp lý. Trong quá trình giáo dục tinh thần “Kiệm” cho sinh viên, đòi hỏi sinh viên phải biết quý trọng thành quả lao động; phải biết bảo vệ của công, phải thực hành tiết kiệm của cái vật chất như tiền bạc, sách vở, giấy, bút; không lãng phí thời gian cho những hoạt động vô ích, phải tích cực học tập cho tốt. Giáo dục cho sinh viên chữ “kiệm” được Bác nói khá toàn diện như tiết kiệm thời gian, tiết kiệm trong học tập, trong lao động sản xuất, trong tiêu dùng, trong đời sống, trong sinh hoạt, tránh xa hoa, lãng phí của cái của cá nhân, gia đình và xã hội và người sinh viên phải gương mẫu trong thực hành tiết kiệm.

Kiệm trong tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh là khi có việc đáng làm vì lợi ích của nhân dân, của Tổ quốc thì dù tốn bao nhiêu cũng vui lòng, việc đáng tiêu dùng mà không tiêu dùng là bủn xỉn, đại dột chứ không phải là kiệm. Kiệm ở đây là chúng ta đấu tranh chống xa hoa, lãng phí, chạy theo thị hiếu không lành mạnh về văn hóa, đạo đức. Từ đây, đòi hỏi sinh viên cần xây dựng cho mình một kế hoạch học tập, chỉ tiêu cụ thể, biết sắp xếp thời gian học tập, làm việc, nghỉ ngơi và vui chơi hợp lý để làm những việc có ích cho bản thân, gia đình và xã hội.

Theo Hồ Chí Minh, “Liêm” là luôn tôn trọng, giữ gìn của công, là trong sạch, không tham lam tiền của, không thích người khác tặng bốc mình, không ham địa vị, danh tiếng của người khác, chỉ được phép ham làm, ham học, ham tiến bộ. Đề sinh viên thực hiện chữ “Liêm” tốt, thì việc giáo dục tinh thần “Cần”, “Kiệm” phải được thực hiện trước một cách đầy đủ, “Vị xa xỉ mà sinh tham lam. Tham tiền của, tham địa vị, tham danh tiếng, tham ăn ngon, sống yên đều là BẤT LIÊM”⁽⁶⁾. Giáo dục chữ “Liêm” cho sinh viên hiện nay vừa nhằm làm cho sinh viên hiểu và thực hiện đúng chữ Liêm như Người đã dạy, đồng thời cũng là để giám sát việc thực hiện chữ “Liêm” của đội ngũ

cán bộ, đảng viên trong xã hội. Chỉ khi có được những cán bộ tận tụy, liêm khiết thì đất nước ta mới giàu có lên được. Đối với sinh viên, khi đang học tập trên ghế nhà trường, chữ “Liêm” biểu hiện ở việc sinh viên biết giữ gìn, bảo vệ bàn ghế, phòng học, tài liệu, giáo trình và các trang thiết bị khác. Phải trong sạch, ham học tập để không ngừng nâng cao hiểu biết, chuyên môn nghiệp vụ và cần phải chống lại tư tưởng sợ khó nhọc, ngại hiềm, ngại gian khổ, khó khăn.

Ngoài việc giáo dục Cần, Kiệm, Liêm, thì phải giáo dục tinh thần thực hiện chữ “Chính” trong sinh viên hiện nay. Theo Hồ Chí Minh, “Chính” là không tà, là thẳng thắn, đúng đắn, việc thiện dù nhỏ mấy cũng làm, việc ác dù nhỏ mấy cũng tránh. Trong mọi công việc, phải biết cân nhắc việc gì dù có lợi cho mình nhưng có hại cho nước, cho dân thì quyết không làm. Vì vậy, cần giáo dục sinh viên thấy “phải” dù nhỏ mấy cũng phải làm, thấy “trái” dù nhỏ mấy cũng phải tránh; khi nói điều “Chính”, trước hết phải lấy mình làm đối tượng, đòi hỏi sinh viên phải phải sống trung thực, tức là luôn tôn trọng sự thật, chân lý, yêu lẽ phải, ghét sự giả dối. Rèn luyện lối sống trung thực, sinh viên phải bắt đầu từ chính bản thân, bởi nếu không trung thực với bản thân thì không thể trung thực với mọi người; trung thực phải đi liền với dũng cảm, có dũng cảm thì sinh viên mới can đảm thừa nhận những sai lầm, thiếu sót của bản thân, mới có quyết tâm sửa chữa. Có can đảm, có dũng cảm, sinh viên mới dám đấu tranh chống lại những biểu hiện sai trái ngoài xã hội để bảo vệ lẽ phải, sự thật công lý; sinh viên mới cố gắng khắc phục mọi khó khăn, chịu khó học tập, học thầy, học bạn, học trong sách vở, không tự ý giấu dốt, khiêm tốn học hỏi để không ngừng tiến bộ. Đây là một yêu cầu cấp thiết của giáo dục, bởi trong sinh viên hiện nay cũng còn có những biểu hiện của sự “bất chính”. Trong thi cử, vẫn có một số sinh viên gian lận, chạy điểm; trong quan hệ bạn bè, nhiều sinh viên còn lợi dụng lòng tốt của bạn để mưu lợi, làm mất lòng tin của bạn mình; trong tình yêu đôi lứa,

nhiều khi họ không phải xuất phát từ sự rung động của trái tim, mà chỉ để lợi dụng vật chất, lợi dụng tình cảm; nhiều sinh viên còn thiếu thẳng thắn trong việc lên án, phê phán những việc làm sai trái, hoặc bao che, tiếp tay cho những hành vi vi phạm đạo đức, vi phạm pháp luật. Những điều này đang làm cho hình ảnh sinh viên Việt Nam hiện nay xấu đi rất nhiều.

Tuy mỗi đức tính đều có nội dung riêng, nhưng lại liên quan mật thiết với nhau tạo nên bản chất “người” của một con người. Theo Hồ Chí Minh, một người được xem là có đạo đức thì trước hết phải hội đủ “Cần, Kiệm, Liêm, Chính”, và không thể thiếu một đức nào, bởi “Thiếu một đức thì không thành người”.

“Chí công vô tư” theo Hồ Chí Minh là không nghĩ đến mình trước, gian khổ đi trước, hưởng thụ nhận sau; là lòng mình chỉ biết vì Đảng, vì Tổ quốc, vì đồng bào; luôn đặt lợi ích của cách mạng, của nhân dân lên trên hết, trước hết. Thực hành chí công vô tư cũng có nghĩa là phải kiên quyết quét sạch chủ nghĩa cá nhân, nâng cao đạo đức cách mạng, vì chủ nghĩa cá nhân là trái với đạo đức cách mạng và làm con người đánh mất đạo đức. Thực hiện “chí công vô tư”, sinh viên trước hết phải tự giác đấu tranh với chính bản thân mình, chống bệnh lười biếng, ỷ lại, lối sống thực dụng, ích kỷ, chỉ quen hưởng thụ mà không muốn cống hiến; việc gì có lợi cho mình thì hăng hái tham gia, việc gì không có lợi cho mình thì tìm cách thoái thác, ỷ lại. Thực hiện “chí công vô tư”, đòi hỏi sinh viên phải hòa mình vào tập thể, tích cực tham gia các hoạt động tập thể để đóng góp cho tập thể, giải quyết đúng đắn mối quan hệ giữa lợi ích cá nhân và lợi ích tập thể, luôn đặt lợi ích của tập thể lên trên lợi ích của bản thân. Mỗi sinh viên phải kiên quyết đấu tranh để bảo vệ chân lý, bảo vệ người tốt, không bao che giấu giếm khuyết điểm của mình cũng như của bạn mình. Đó cũng chính là để tự hoàn thiện nhân cách của mình.

Thứ ba, giáo dục sinh viên có lý tưởng, mục đích sống cao đẹp, ước mơ hoài bão lớn, ý thức

tự giác, phấn đấu vươn lên vượt qua mọi khó khăn trong học tập, trong cuộc sống

Một trong những vấn đề có ý nghĩa chiến lược trong giáo dục tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh để góp phần hình thành và phát triển nhân cách sinh viên là giáo dục sinh viên sống có lý tưởng, mục đích cao đẹp, ước mơ hoài bão lớn lao. Đây là những giá trị điều khiển hoạt động, hành vi hàng ngày của mỗi sinh viên và là một trong những yếu tố cơ bản của cấu trúc nhân cách.

Lý tưởng, mục đích sống cao đẹp là vấn đề sống còn của sinh viên không chỉ của ngày hôm qua, hôm nay mà còn mãi về sau. Nếu có lý tưởng, mục đích sống cao đẹp, sinh viên sẽ vượt qua được mọi khó khăn, chông gai trong cuộc sống, hành động nhằm thỏa mãn các nhu cầu, lợi ích để đi đến thành công. Sống thiếu lý tưởng, không có mục đích, sinh viên sẽ không có ước mơ và hoài bão lớn lao; không có nghị lực để tự học; không dám nghĩ, dám làm và chấp nhận mạo hiểm vươn lên trong cuộc sống và càng không thể có đức hy sinh, lòng dũng cảm, lòng vị tha, sự cao thượng... nghĩa là không thể hình thành và phát triển những phẩm chất đạo đức, những giá trị tốt đẹp trong nhân cách sinh viên.

Thông qua chính cuộc đời vì nước, vì dân của Hồ Chí Minh, chúng ta cần giáo dục sinh viên hướng tới lẽ sống cao đẹp “Sống là cống hiến”, “Sống là hy sinh vì mọi người” và sinh viên “không một phút nào được quên lý tưởng cao cả của mình là phấn đấu cho Tổ quốc hoàn toàn độc lập, cho chủ nghĩa xã hội hoàn toàn thắng lợi trên đất nước ta và trên toàn thế giới”¹⁷. Thế hệ trẻ hôm nay cần nhận thức được cái nhục của sự nghèo nàn giống như cái nhục mất nước trước đây để quyết tâm vượt qua sự đói nghèo và lạc hậu. Ngày nay, trong quá trình đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, sinh viên cần phải phấn đấu vượt bậc để chiếm lĩnh khoa học, kỹ thuật, công nghệ hiện đại nhằm tham gia có hiệu quả trong cuộc cách mạng kinh tế trên phạm vi khu vực cũng như toàn cầu, nhất là nền “kinh tế tri thức” của thế kỷ XXI đang đặt ra nhiều vấn đề mà chúng ta phải

chủ động chuẩn bị. Vấn đề cơ bản là phải đặt tương lai vào thể hệ trẻ, trong đó có sinh viên và tạo điều kiện, hướng dẫn cho họ hoàn thành nhiệm vụ, chứ không phải nghĩ thay cho họ, dắt tay họ từng việc cụ thể.

Sinh viên cần phải lạc quan, có chí tiến thủ, hăng say học tập và lao động, không ngại gian khổ, phát huy tinh thần chủ động, sáng tạo của mình để góp phần xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Thứ tư, giáo dục tinh thần đoàn kết, tinh thần tập thể cho sinh viên

Đề cao tinh thần trách nhiệm, tinh thần tập thể cũng là một nội dung trong giáo dục tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh cho sinh viên. Để phụng sự Tổ quốc, phụng sự nhân dân, sinh viên phải luôn đặt nghĩa vụ lên trên quyền lợi, phải ra sức lao động, học tập để cống hiến chứ không phải chỉ biết có đòi hỏi. Trong mọi công việc, sinh viên phải nêu cao tinh thần đầu cần sinh viên có, việc gì khó có sinh viên, gian khổ thì đi trước, hưởng thụ nhận sau mọi người. Trong mối quan hệ giữa cá nhân và xã hội, sinh viên phải tự hỏi mình đã làm gì cho nước nhà? chứ không phải hỏi nước nhà đã cho mình những gì? Với Hồ Chí Minh, cống hiến cho Tổ quốc, phục vụ cho nhân dân là nét đẹp của đạo đức cách mạng. Người dạy: “Thiện nghĩa là tốt đẹp, về vang. Trong xã hội, không có gì tốt đẹp, về vang bằng phục vụ cho lợi ích của nhân dân”⁽⁸⁾. Muốn hết lòng, hết sức phụng sự Tổ quốc, phục vụ nhân dân, thì sinh viên còn phải đấu tranh chống lại chủ nghĩa cá nhân, vì chủ nghĩa cá nhân là “chỉ biết mình béo, mặc thiên hạ gầy”, chỉ muốn “mọi người vì mình” mà không biết “mình vì mọi người”.

Mặt khác, sinh viên phải ra sức rèn luyện và thực hành tinh thần tập thể. Sinh viên phải xác định việc học không phải vì danh vọng của cá nhân, cốt được mảnh bằng để làm ông nọ, bà kia mà phải xác định động cơ, mục đích học tập cho đúng, học để phụng sự Tổ quốc, phụng sự nhân dân, làm cho dân giàu, nước mạnh. Thật xúc động biết bao khi đọc lại những tâm sự lúc cuối đời của Người: “Nay dù phải từ biệt thế giới này, tôi không

có điều gì phải hối hận, chỉ tiếc là tiếc rằng không được phục vụ lâu hơn nữa, nhiều hơn nữa”⁽⁹⁾. Cuộc đời vì nước, vì dân của Chủ tịch Hồ Chí Minh mãi mãi là tấm gương sáng cho các thế hệ thanh niên sinh viên hôm nay và mai sau học tập noi theo.

Thứ năm, giáo dục lòng nhân ái, vị tha, truyền thống khoan dung nhân hậu với con người, giáo dục tình bạn, tình yêu trong sáng

Tình yêu thương là một trong những phẩm chất đạo đức cao đẹp nhất của con người, đó cũng là tình cảm rộng lớn được thể hiện trong các mối quan hệ với gia đình, bạn bè, thầy trò, đồng chí, đồng bào. Giáo dục đạo đức cách mạng cho sinh viên còn là giáo dục tình thương yêu con người. Người dạy: Yêu thương con người trước hết là tôn trọng nhân phẩm của con người; là tìm mọi cách nâng con người lên, phải giáo dục, cải tạo con người nhằm cho phần tốt trong mỗi con người này nở như hoa mùa xuân và phần xấu dần mất đi. Đạo đức cách mạng là đạo đức trong hành động, do đó, yêu thương con người không chỉ dừng lại ở lời nói mà phải biểu hiện thành những việc làm cụ thể như mang lại cơm ăn, áo mặc hàng ngày; là kiên quyết đấu tranh chống lại mọi hành vi xúc phạm, chà đạp lên phẩm giá con người, với mọi tội ác và hành vi vô nhân đạo, với tất cả những gì xâm phạm đến lợi ích chính đáng của người lao động chân chính; ra sức phấn đấu vì độc lập của Tổ quốc, tự do, hạnh phúc của nhân dân. Tình thương yêu đó không chỉ giới hạn trong phạm vi dân tộc mà vươn tới tầm nhân loại, mà trước hết là tình yêu thương với cha mẹ, anh em, bạn bè, thầy cô... Bởi lẽ, không có tình thương yêu con người thì không có cái gì có giá trị, mọi cái luôn phải bắt đầu từ con người và vì con người. Yêu thương con người, đòi hỏi mỗi sinh viên trước hết phải nghiêm khắc chặt chẽ với bản thân mình, rộng rãi, độ lượng với bạn bè và những người xung quanh. Phải tôn trọng, phải đoàn kết thương yêu giúp đỡ nhau như anh chị em một nhà.

Tình bạn chân chính và tình yêu thủy chung, trong sáng là những giá trị đạo đức nổi bật ở tuổi

trẻ, nó trở thành điểm tựa và là sức mạnh tinh thần giúp cho tuổi trẻ vươn lên trong cuộc sống, thỏa mãn nhu cầu hết sức tự nhiên của con người và là một biểu hiện của lối sống khiêm nhường, bao dung, nhân ái, thủy chung, nhân hậu; là sự yêu thương, quan tâm, giúp đỡ nhau một cách vô tư, không vụ lợi, không xuất phát từ những toan tính nhỏ nòi, ích kỷ của đời thường. Đó phải là một tình bạn, tình yêu thủy chung, son sắt và bền chặt “giàu không đổi bạn, sang không đổi vợ” như cha ông ta đã dạy. Để có được tình bạn, tình yêu trong sáng, sinh viên phải bắt đầu từ việc tôn trọng giá trị của nhau, thương yêu, quan tâm giúp đỡ một cách chân tình để vượt qua mọi khó khăn trong cuộc sống; trung thực, biết cảm thông, độ lượng với những lỗi lầm của nhau; thật tâm khuyên bảo giúp nhau sửa chữa những khuyết điểm. Trong tình bạn cũng như trong tình yêu, Người dạy phải đúng mực, đi đúng giới hạn “quyết chớ phóng túng, lỗi thời”.

Để có một tình bạn chân chính, thủy chung phải dựa trên cơ sở của sự hợp tác bình đẳng, quan tâm, giúp đỡ nhau một cách vô tư, hoàn toàn tự nguyện trong quá trình học tập ở trường cũng như ngoài xã hội. Do đó, phải tích cực tham gia các phong trào hoạt động do nhà trường và các tổ chức đoàn thể đề ra. Chính thông qua những hình thức hoạt động này, làm nảy sinh, củng cố những phẩm chất tốt đẹp trong nhân cách ở sinh viên, thắt chặt thêm tình cảm giữa con người với nhau, làm cho

con người sống vị tha, bao dung hơn. Việc giáo dục cho sinh viên có được một quan niệm đúng đắn về tình yêu, để tình yêu ấy nâng cánh cho họ bay lên trong cuộc sống là một vấn đề hết sức thiết thực và quan trọng hiện nay. Một tình yêu trong sáng phải dựa trên cơ sở của sự tự nguyện, dựa trên sự rung động của con tim và minh mẫn của bộ óc. Đây là nguồn hạnh phúc chân chính của tuổi trẻ, là cơ sở vững chắc của hôn nhân.

Như vậy, giáo dục đạo đức cho sinh viên theo tư tưởng và tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh là công việc cần thiết và quan trọng trong giai đoạn hiện nay. Song, điều quan trọng nhất là thông qua giáo dục tư tưởng, tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh phải hướng cho sinh viên nhận thức được, học tập và làm theo tấm gương đạo đức của Người. Nó chính là một trong những động lực quan trọng nhất để sinh viên xác định được mục đích và động cơ học tập của mình trước hết là để “phụng sự Tổ quốc, phụng sự nhân dân”, làm cho dân giàu, nước mạnh. Từ đó, góp phần hoàn thiện, phát triển nhân cách sinh viên và làm tròn nhiệm vụ người chủ nhân tương lai của nước nhà./.

- (1) Hồ Chí Minh. *Toàn tập*, T4, Nxb. CTQG, H., 2011, tr. 65.
- (2) Hồ Chí Minh. *Sđđ*, T6, tr. 440.
- (3), (7) Hồ Chí Minh. *Sđđ*, T14, tr. 140, 467.
- (4), (5) Hồ Chí Minh. *Sđđ*, T13, tr. 69, 13.
- (6) Hồ Chí Minh. *Sđđ*, T6, tr. 126.
- (8) Hồ Chí Minh. *Sđđ*, T10, tr. 453.
- (9) Hồ Chí Minh. *Sđđ*, T15, tr. 623.

Ethical education for Vietnamese students by Ho Chi Minh's moral ideals and example

Abstract: *Ethical education for students in the light of Ho Chi Minh's moral thought plays an especially important role in the formation and development of Vietnamese students' personality, contributing to the success of industrialization, modernization and modernization of the country. In this article, the author analyzes, clarifies the content of moral education for students in the light of Ho Chi Minh's moral thought in a number of virtues appropriate with the conditions and circumstances of students and the current international and national situation.*